

2024 - Çelësi i testit të konkurrencës shtetërore për seksionin e 9-të.

1. Në perëndim, drejt Evropës, kufiri është tokësor dhe shtrihet përgjatë: **Mali Ural, Lumi Ural, Liqeni Kaspik, Lugina Kumo-Maniç (Lumi Maniç), Deti i Zi, Ngushtica e Bosforit, Deti i Marmarasë, Ngushtica e Dardaneleve dhe Deti Egje.**

2. Në vendin e duhur në hartë, shkruani detet marginale që ndodhen përgjatë bregut lindor të Azisë.

Çdo përgjigje e saktë ka 1 pikë (fq. 11)

3. Vargmalet e reja malore në Azi nga gadishulli i Azisë së Vogël - në perëndim, deri në malin Pamir në lindje shtrihen në dy vargmale: veriore dhe jugore. Vargmali verior përbëhet nga: **Malet Pontike, Kaukazi, Elbursi dhe Hindu Kushi.** Ata përbëjnë zinxhirin jugor **Taukusi dhe Zagrosi.**

4. Shkretëtirat u përhapën në pjesët qendrore dhe jugore të Azisë. Në pjesët qendrore janë të përhapura: **Kizilkum, Karakum, Takla MakandheGobi.** Në pjesët jugore dallohen shkretëtira: **Nefud, Shkretëtira e Madhe e Kripës dhe Tari.**

5. Rradhitni llojet Vegjetiane-klimatike në Azi.

Brezi i ftohtë: Lloji i klimës polare dhe lloji i klimës subpolare

Brezi i mesëm: Lloji i klimës së lagësht kontinentale, Lloji i klimës kontinentale stepë, Lloji i klimës së shkretëtirës dhe lloji i klimës subtropikale

Brezi i nxehtë: Lloji i klimës tropikale (musonike) dhe tipi klimatik ekuatorial

6. Shkruani emrat e lumenjve të shënuar në hartë.

1. Obi, 2. Lena, 3. Bramaputra, 4. Induis, 5. Mekongu, 6. Amuri, 7. Jantsekjangen, 8. Amu Darja.

7. Plotësoni fjalitë.

Popullsia e Azisë kryesisht i përket dy grupeve të racave: të verdhë dhe të bardhë. Në racën e bardhë bëjnë pjesë dy grupe popujsh: **indo-evropiane** dhe **semitë**. Grupi i popujve indo-evropianë përfshin: **Indusët, rusët, iranianët, afganët, kurdët** etj. Ata i përkasin grupit semit të popujve **Jahuditë** dhe **Arabët**.

8. Në tabelë shkruani qytetet më të mëdha aziatike dhe vendet në të cilat ndodhen.

Përgjigja e plotë qyteti dhe shteti konsiderohet përgjigja e saktë!

Qyteti	Shteti
Shangai	Kina
Peking	Kina
Nju Delhi	India
Karaçi	Pakistani
Guangzhou	Kina

9. Në tabelë shkruani vendet më të mëdha sipas zonës për çdo rajon në Azi.

Rajon	Shteti
Azia e Veriore	Rusia
Azia Lindore	Kina
Azia Juglindore	Indonezia
Azia Jugore	India
Azia Qendrore	Kazakistani
Azia Jugperëndimore	Arabia Saudite

10. Vendet më të pasura me naftë në Afrikë janë: Nigeria, Libia, Algjeria, Egjipti, Angola, Uganda, Gaboni etj.

11.1. Senegali, 2. Volta, 3. Nigeri, 4. Kongo, 5. Oranje

12. Përcaktoni dhe shkruani llojin e klimës për çdo term të dhënë në tabelën për kontinentin e Amerikës.

Afati	Tipi klimatik
--------------	----------------------

Kamposi dhe Llanosi	Bimësia e tipit tropikal
Selvaset	Lloji i vegjetacionit klimatik ekuatorial
Rreth 250 mm reshje në vit	Lloji i bimës klimatik të shkretëtirës
Sekvoja	Lloji mesatarisht kontinental
Tajga	Lloji Klimtash kontinental i ftohtë
Thupra(Kaçube) të shkurta	Lloji i bimësisë Klimciane nënpolare

13. Amerika e Veriut është shtëpia e sistemit më të madh të liqeneve në botë, i përbërë nga pesë liqene:**Liqeni I Lartë, Miçigeni, Hjuroni, Iri dhe Ontario.**

14. Në Amerikën e Veriut formohen megalopole më të mëdha midis qyteteve të mëposhtme:

Nju Jorku-Nju Xhersi
Los Angjelosi-Long Biçi
Çikago-Elgin
Dallas-Fort Worth

15. Përgjigja e plotë qyteti dhe shteti konsiderohet përgjigja e saktë!

Shteti	Qyteti
Kanadaja	Otava
SHBA	Uashingtoni
Brazili	Brazili
Argjentina	Buenos Airesi
Peruja	Lima

16. Përgjigje:**Gipsonit, Simpsonit, Viktoria e Madhe dhe Shkretira e madhe me rërë.**